

Plan Sociale Veiligheid

De Akker

Auteur: Heleen Tonn

Goedgekeurd door MR dd.

Voorwoord

Volgens de Arbeidsomstandighedenwet is iedere instelling in Nederland - en dus ook elke school - verplicht om beleid te voeren op het terrein van agressie en geweld, seksuele intimidatie, discriminatie en pesten op het werk.

Scholen in het primair onderwijs zijn verplicht zorg te dragen voor een veilige school. Sinds 2015 is de Wet Veiligheid op school van kracht die tot doel heeft pesten aan te pakken en de veiligheid voor leerlingen op school te vergroten.

Daarnaast schrijft de CAO Primair Onderwijsbeleid ten aanzien van seksuele intimidatie, agressie en geweld en ook racisme voor (cao PO-artikel 11.5.lid 2 sub b). In deze CAO is als onderdeel van het Statuut Sociaal Beleid opgenomen dat iedere school een plan Sociale Veiligheid moet hebben ingebed in het algemene arbobeleid.

In het voorliggende plan Sociale Veiligheid beschrijft onze school haar beleid op het terrein van buitensporige gedrag zoals agressie, geweld, seksuele intimidatie, discriminatie en pesten.

In het Veiligheidsplan staat wat de school doet op het gebied van fysieke veiligheid (inrichting van het gebouw) en sociale veiligheid (omgaan met bijvoorbeeld agressie en geweld).

“We vinden het belangrijk dat er naar ons geluisterd wordt, dat er tijd voor vrij gemaakt wordt. “

“We vinden het fijn als de juf of meester duidelijk is over wat de grens is.”

(Leerlingen in de leerlingenraad rondom het thema sociale veiligheid)

Inhoud

Voorwoord	2
1. Inleiding	4
2. Elementen van sociale veiligheid	5
A. Inzicht	5
B. Preventie	6
C. Curatie	10
3. Communicatie	12
4. Evaluatie	13
Bijlage 1 Regelingen, protocollen en plannen.....	14
Bijlage 2 Informatie over pesten	15
Bijlage 3 Incidentregistratieformulier (alleen als je het niet Parnassys registreert dan dit op papier) en in volgorde van belangrijkheid	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 4 Reflectieformulier voor leerlingen.....	19
Bijlage 5 procedure na ontoelaatbaar/grensoverschrijdend gedrag, uitleg aan leerlingen (dit mag schoolspecifiek)	21
Bijlage 6 Bericht aan ouder(s)/verzorger(s) na ontoelaatbaar/grensoverschrijdend gedrag (dit mag schoolspecifiek)	22
Bijlage 7 Websites	23

1. Inleiding

Dit beleidsplan is een integraal beleidsplan voor sociale veiligheid. Dit wil zeggen dat het beleidsplan zich richt op alle vormen van agressie, geweld, seksuele intimidatie, discriminatie en pesten, die binnen of in de directe omgeving van de school kunnen voorkomen.

We streven naar een leef- en leerklimaat waarin ons personeel en onze leerlingen zich veilig voelen en zich positief verbonden voelen met de school. Een positieve sociale binding met onze school vormt een belangrijke voorwaarde voor een zo optimaal mogelijk werkklimaat voor ons personeel en leerklimate voor onze leerlingen.

Ons sociaal veiligheidsbeleid heeft als doel alle vormen van agressie, geweld, seksuele intimidatie, discriminatie, racisme en pesten binnen of in de directe omgeving van de school te voorkomen en daar waar zich incidenten voordoen adequate maatregelen te treffen om verdere escalatie te voorkomen.

Onderdeel van het totale schoolbeleid

Ons plan sociale veiligheid betreft geen losstaande aanpak, maar is integraal verbonden met ons totale schoolbeleid.

Planmatige aanpak

Volgens artikel 12 van de Arbeidsomstandighedenwet werken werkgevers en werknemers bij de uitvoering van het beleid samen. Ons bestuur, de schoolleiding en het personeel zijn samen verantwoordelijk voor de uitvoering van ons beleid met betrekking tot sociale veiligheid. Het bestuur zorgt in de eerste plaats voor beleid voor de hele organisatie (zie gedragscode Stichting Sint Josephscholen, te vinden op de website) en het organiseren van een adequate overlegstructuur. De schoolleiding en het personeel zorgen voor de uitvoering van het beleid op de desbetreffende school.

2. Elementen van sociale veiligheid

Sociale veiligheid draagt in zeer belangrijke mate bij aan het welbevinden en de ontwikkeling van onze leerlingen en personeel. Aandacht voor sociale veiligheid is geïntegreerd in ons dagelijks handelen. In dit plan leest u hoe wij dat vormgeven.

Daarnaast is toezicht op de fysieke en sociale veiligheid onderdeel van het toezichtkader van de inspectie. De inspectie ziet toe op drie belangrijke elementen van de sociale veiligheid: Inzicht, Preventie en Curatie. Deze interventieniveaus vormen ook de kapstok voor ons plan Sociale Veiligheid. Bij de uitwerking van deze interventieniveaus zal telkens worden gestart met de weergave van het betreffende onderdeel van het toezichtkader.

A. Inzicht

Inspectie:

1. *Is er voldoende inzicht in de beleving van de sociale veiligheid door leerlingen, ouders en personeel?*

Schooltevredenheidsonderzoek

Het inzicht in de beleving van de sociale veiligheid wordt op onze school gepeild via een jaarlijks monitoring sociale veiligheid en gecommuniceerd met de inspectie. Het onderwerp sociale veiligheid maakt deel uit van de algemene vragenlijsten voor ouders, kinderen en personeel (Scholen op de kaart en KIJK!)

Gesprekken met kinderen

We nemen kinderen serieus en gaan regelmatig met ze in gesprek. De leerkracht besteed hier zowel individueel als in groepsverband aandacht aan. Het gebruik van de lesmethode De Vreedzame School is hierin ook belangrijk, in de diverse blokken en lessen van deze methode komt dit onderwerp terug.

Inspectie:

2. *Is er voldoende inzicht in de incidenten die zich voordoen?*

Een belangrijk instrument bij het ontwikkelen van plan Sociale Veiligheid is **een incidentenregistratie**. In ParnasSys, ons registratiesysteem, registreren we incidenten. Het is ter beoordeling aan de professional of het een incident betreft dat een registratie behoeft.

Onder een **incident** verstaan wij:

- meldingen en klachten op gebied van pesten
- (fysieke, verbale en digitale) agressie
- (fysiek, verbaal en digitaal) geweld
- vechtpartij
- ongeval
- chantage
- bedreiging
- homoseksuele intimidatie
- seksuele intimidatie
- discriminatie
- racisme
- vernieling
- beschadiging en diefstal van eigendommen

Wij registreren ook incidenten via e-mail en sociale media (zoals cyberpesten, sexting en hacken)

Wij beperken ons bij de registratie niet tot incidenten tussen leerlingen onderling. Het gaat net zo goed om incidenten tussen personeelsleden onderling, tussen leerlingen en personeelsleden, als die tussen ouders en personeelsleden. Incidentenregistratie is een belangrijk preventiemiddel omdat het inzicht geeft in het aantal en de inhoud en de aard van de incidenten. Hierdoor wordt het mogelijk gerichte oplossingen te bedenken.

Om de registratie tot een succes te maken is het van belang dat helder is waar en op welke wijze de incidenten gemeld en geregistreerd worden. Op onze school hebben we daartoe de volgende afspraken gemaakt: `

- De leerkrachten houden zelf de registratie bij in ParnasSys, ons schooladministratiesysteem via de optie leerling – > map -> nieuwe notitie -> categorie incident
- Als er sprake is van een incident dan wordt de incidentregistratie uitgeprint en doorgegeven aan de intern begeleider.

De leerkracht en intern begeleider bespreken dit bij meerdere signalen. Als er sprake is van een ernstig incident of als er meerdere signalen zijn in de school dan wordt dit door de intern begeleider en/of leerkracht besproken met de directeur. De intern begeleider bespreekt samen met de directeur de vervolgstappen.

Zicht op de sociale veiligheid:

- Registratie in ParnasSys
- Jaarverslag van de interne vertrouwenspersonen
- Registraties van de mediators in geval van bemiddeling bij conflicten

Daarnaast vinden we het belangrijk om goed te observeren en snel te handelen ten aanzien van wat we waarnemen. Het serieus nemen van de leerling vinden we ook belangrijk.

B. Preventie

Inspectie:

1. Is er een veiligheidsplan dat incidenten kan voorkomen?

Vanuit de gedachte “voorkomen is beter dan genezen” willen we zoveel mogelijk doen om voor iedereen een zo veilig mogelijk klimaat te creëren. Van wezenlijk belang daarbij is dat er aan een aantal (preventieve) voorwaarden wordt voldaan.

1. Sociale ontwikkeling van kinderen

Op onze school schenken wij structureel aandacht aan de sociale ontwikkeling van de kinderen. Wij hebben structurele aandacht voor groepsvorming en groepsdynamiek en het bevorderen van een positief zelfbeeld. Deze methode is de grondlegger en vormt het uitgangspunt voor de aandacht aan de sociale ontwikkeling van onze kinderen.

Ons pedagogisch handelen

Het programma van de Vreedzame School

Uitgangspunt voor het beleid inzake pedagogisch handelen op onze school is het programma van De Vreedzame School.

De Vreedzame School is een programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het programma helpt onze school een gemeenschap te vormen waarin we leerlingen actief aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor elkaar, hun omgeving, voor de schoolgemeenschap en de samenleving.

Met De Vreedzame School besteden we aandacht aan basale sociale-emotionele en burgerschaps-competenties die wenselijk zijn in een democratische samenleving, zoals je verplaatsen in een ander, op een democratische manier met elkaar beslissingen nemen, openstaan voor verschillen tussen mensen, constructief conflicten oplossen, omgangsvaardigheden en verantwoordelijkheid nemen voor de gemeenschap.

Wij willen kinderen op onze school zich niet alleen optimaal laten ontwikkelen in de academische vakken, zoals taal en rekenen, maar wij willen ook een bijdrage leveren aan de sociale en maatschappelijke vorming van leerlingen.

Onze school dient ook een school te zijn waar álle kinderen zichzelf kunnen zijn en zich veilig en prettig voelen. Alleen dan kunnen ze leren. We doen verschillende activiteiten om sociale veiligheid te bevorderen en om ongewenst gedrag zoals pesten te voorkomen.

Het programma van de Vreedzame School is een lessencyclus dat o.a. beoogt het pesten op school te voorkomen dan wel te verminderen. Dit wordt gerealiseerd door het gedrag van kinderen heel duidelijk te benoemen, te bespreken, en te kijken naar de gevolgen van gedrag voor anderen. In blok 1 ("We horen bij elkaar."), waarmee in elke groep het schooljaar telkens weer wordt begonnen, wordt expliciet aandacht besteed aan pesten en aan het onderscheid tussen pesten en plagen. Kinderen krijgen hiermee inzicht in de principes van pesten (Wat is het? Wat is het verschil tussen pesten en plagen?) en de verschillende rollen die de verschillende groepsgenoten hierin aan kunnen nemen. Met verschillende activiteiten en oefeningen krijgen de leerlingen handvaten aangereikt die ervoor moeten zorgen ieder kind in staat te stellen pestgedrag te kunnen benoemen en passende stappen te ondernemen om pestgedrag (met en zonder samenwerking van de leerkracht) te doen laten stoppen. Aangezien het programma uitvoeren geen garantie biedt voor resultaten, is het van belang om structureel na te gaan of de doelen van het programma wel gehaald worden. Daarom besteden we op De Akker tijdens studiedagen en vergaderingen structureel tijd om het pedagogisch klimaat te evalueren en desnoods bij te sturen/te verbeteren.

Het streven naar een positief en inclusief pedagogisch klimaat

De leerkracht is in zijn/haar groep gericht op een positief pedagogisch klimaat. Niet alleen door de lessen van de Vreedzame School, maar ook door een waakzame en alerte houding, waarbij vooral positief wordt gereageerd op goed gedrag, dat klassikaal wordt benoemd als gewenst gedrag. In het klein (1:1) wordt negatief en ongewenst gedrag gecorrigeerd.

Bij deze aandacht voor positief gedrag hoort ook dat we niemand buitensluiten (inclusief dus). Er is aandacht voor verschillen tussen leerlingen, en deze verschillen worden positief gewaardeerd.

Een grondwet: basisregels in de school

Pesten lijkt vaker voor te komen in een weinig gestructureerde omgeving en in een omgeving waar leerlingen onvoldoende voelen wat de sociale norm is. Duidelijke regels in de klas en in de school zijn dus van belang. Bij ons op school hebben we een set kapstokregels die vervolgens op individueel en groepsniveau uitgewerkt kunnen worden in concrete verwachtingen ten aanzien van het gedrag.

Die regels komen voort uit onze pedagogische doelstellingen (de belangrijkste waarden) van de school. De Vreedzame School biedt hiervoor een expliciet pedagogisch kader. Zoals eerder vermeld, is het streven met het programma van De Vreedzame School dat leerlingen:

- op een democratische manier gezamenlijk besluiten kunnen nemen;
- conflicten constructief kunnen oplossen;
- zich zorgzaam en verantwoordelijk opstellen ten aanzien van de gemeenschap;
- openstaan voor verschillen tussen mensen.

Deze doelen zijn terug te vinden in de thema's van de lesblokken, in positieve bewoordingen gevat:

- 1 We horen bij elkaar
- 2 We lossen conflicten zelf op
- 3 We hebben oor voor elkaar
- 4 We hebben hart voor elkaar
- 5 We dragen allemaal een steentje bij
- 6 We zijn allemaal anders.

Onze kapstokregels (op rijm voor groep 1/2) zijn:

- We zijn aardig voor elkaar (*We zorgen goed voor elkaar, het hele jaar*)
- Iedereen hoort erbij (*Iedereen hoort erbij, ook ik, jij, en zij*)
- We zijn rustig in de school (*Rustig lopen door de klas en gang, dat weten we allang*)
- Zeg ik stop, hou dan op (*Zeg ik stop, hou dan op*)
- We zijn zuinig op alles om ons heen (*Wees zuinig op alles om je heen, dat kan iedereen*)

We introduceren in de eerste week van het nieuwe schooljaar de kapstokregels in elke groep ieder jaar opnieuw. De regels vormen op deze manier een kader voor gewenst gedrag: 'Zo doen we het op onze school!' Deze regels zijn vervolgens zichtbaar in de algemene ruimtes en in iedere groep. Ze staan ook op onze website en in de schoolgids.

Deze basisregels vormen een soort 'kapstok' waaraan de groepsregels worden 'opgehangen'. In de lessen van De Vreedzame School (in blok 1) wordt samen met de leerlingen gesproken over de kapstokregels, de eigen groepsregels en de omgangsafspraken die elke klas met elkaar wil maken om ervoor te zorgen dat het voor iedereen in de klas prettig en veilig is. Aan het begin van het jaar, tijdens blok 1, maakt iedere leerkracht in zijn of haar groep samen met de leerlingen groepsregels die specifiek zijn afgestemd op de verschillende groepen. Vervolgens wordt in elke groep op een afsprakenposter vastgelegd: 'Zo willen we het in onze groep' waar deze afspraken vorm krijgen.

We besteden onder andere aandacht aan:

- omgang met elkaar
- perspectief innemen van de ander
- elkaar helpen
- samen oplossen
- leren complimenten geven
- stimuleren je uit te spreken
- emoties onder woorden brengen
- emotieregulatie en/of zelfcontrole met daarbij alternatief prosociaal gedrag

2. Kinderen doen ertoe

Kinderen zullen zich veilig voelen als zij het gevoel hebben dat zij ertoe doen. We willen dit onder meer bereiken door zoveel als mogelijk ons onderwijs af te stemmen op de motivatie en de ontwikkelingsmogelijkheden van de kinderen. Wij willen vanuit die gedachte ons onderwijs zo passend mogelijk maken. Naast specifieke methodes als basis voor ons handelen zetten leerkrachten verschillende interventies in om positiviteit en het geven van complimenten te stimuleren.

De leerkracht bekijkt welke interventie gekozen wordt. Indien nodig wordt dit afgestemd met de IB'er.

3. Gedragsregels

Het moet voor iedereen duidelijk zijn op welke wijze men binnen en buiten de school met elkaar om gaat. Deze regels en afspraken kunnen ertoe bijdragen dat ongewenst gedrag niet of in zeer beperkte mate plaatsvindt.

- Bovenschoolse algemene schoolregels (Stichting St. Josephscholen)
- School specifieke regels, die aan het begin van elk schooljaar in besproken worden en waarop we gedurende het schooljaar blijven terugkomen. Er is daardoor veel aandacht voor positieve groepsvorming waar bij we bewust de norm al vroeg samen met de klas vaststellen.
- Klassenregels, afspraken die met de kinderen opgesteld worden.

4. Groepsbesprekingen leerlingen

Minimaal twee per jaar worden er groepsbesprekingen gehouden tussen de leerkracht(en) en de intern begeleider. In deze groepsbespreking wordt naast de leerresultaten van leerlingen, het welbevinden en de motivatie van leerlingen besproken.

5. Leerlingenraad

In de leerlingenraad wordt standaard gevraagd naar het welbevinden in de klas en op school. Er wordt gevraagd naar dingen die aandacht behoeven. De leerlingenraad vindt vijf a zes keer per jaar plaats.

6. Thema-avond

In overleg met de MR en de ouderraad kan er een thema-avond plaatsvinden met raakvlakken op het gebied van sociale veiligheid en sociaal gedrag.

7. Scholing interne contactpersonen.

De interne contactpersonen nemen deel aan scholings- en netwerkbijeenkomsten. Doel hiervan is dat zij goed op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen rondom het schoolplan Sociale Veiligheid en dat zij getraind blijven in het voeren van moeilijke gesprekken. Er zal aandacht besteed worden aan intervisie en gelegenheid zijn om met elkaar ervaringen uit te wisselen rondom andere preventiemiddelen, zoals projecten, preventieprotocollen en onderwijsmateriaal wat gericht is op sociale vaardigheden/ weerbaarheid van kinderen.

8. Klachtenregeling

Er is door het bestuur een Klachtenregeling vastgesteld, waarin onder meer de taken en rollen van de interne contactpersoon, de externe vertrouwenspersoon en de onafhankelijke klachtencommissie staan beschreven.

C. Curatie

Inspectie:

1. Is er beleid dat adequaat optreden na incidenten mogelijk maakt?

Hoewel aan de preventie van incidenten/ ongewenst gedrag veel aandacht wordt besteed, kan het voorkomen dat er toch sprake is van een incident.

Tijdens het opgroeien stimuleren we leerlingen zelf aan te geven wat ze niet leuk vinden. We doen daarnaast in eerste instantie een beroep op het zelf oplossend vermogen van leerlingen en de groep wanneer er zich situaties voordoen zoals plagerijtjes.

Wanneer zich incidenten voordien, worden samen met de leerkracht de volgende stappen gezet

Ingrijpen bij pesten: De oplossingsgerichte pestaanpak (OPA)

Pesten is helaas niet helemaal te voorkomen. Als er toch pestgevallen zijn, is het uiteraard zaak om eerst na te gaan of de preventieve maatregelen wel voldoende ingezet zijn geweest. Soms is er echter meer nodig. In deze gevallen hanteren we de oplossingsgerichte pestaanpak die er als volgt uit ziet:

Inzet van leiders in de groep

Ieder kind in de groep heeft een rol. In het begin van het schooljaar komt pesten en plagen én de rol van een ieder tijdens de verschillende lessen en activiteiten aan bod. Er ontstaat in de groep een gedeeld gevoel van “pesten kan echt niet bij ons”. Wij streven ernaar dat kinderen bij ons op school leren hoe pesten voorkomen kan worden. Ook bieden we ze handvaten aan waarmee ze een gepest kind kunnen helpen. Ze leren bij voorbeeld tussen beide te komen, maar vaak zijn kleinere acties ook erg belangrijk: bij de gepeste gaan staan, deze in hun spel betrekken, een volwassene waarschuwen, troosten achteraf.

Kinderen worden aangesproken op hun rol. Bij leiders kan de impact van hun rol groot zijn. Door hen bewust te maken van hun positie worden ze gestimuleerd om eerder in te grijpen wanneer zich pestgedrag voordoet.

De oplossingsgerichte pestaanpak

De oplossingsgerichte pestaanpak past goed binnen de principes van de Vreedzame School. De aanpak bestaat uit een serie gesprekken met niet alleen de gepeste en de pester, maar met alle leerlingen van een groep.

Belangrijke elementen van de oplossingsgerichte pestaanpak zijn:

- alle leerlingen van een groep worden bij het probleem betrokken
- de positieve invloed van leeftijdgenootjes wordt benut
- er ligt een focus op de relatie met de groep
- er bestaat verantwoordelijkheid en zorg voor elkaar
- we spreken niet van schuld, verwijten of straf
- we gaan uit van het goede in ieder kind
- we moedigen empathie aan
- iedereen is verantwoordelijk
- het is snel, positief en oplossingsgericht
- de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen

De gesprekken

Zodra signalen van pesten bekend zijn informeert de leerkracht een eventuele duo-collega en de intern begeleider hierover. Bovendien heeft dit onderwerp een specifieke plek bij de overdracht en wordt hierover verslaglegging in ons administratiesysteem gedaan.

Daarnaast vinden de volgende gesprekken plaats:

Gesprek met het gepeste kind

De leerkracht praat na de signalering met het gepeste kind over de situatie en vraagt of hij/zij hulp wil. Het doel van dit gesprek is het verkrijgen van informatie over de beleving van het gepeste kind, de namen van de betrokkenen, van niet-betrokkenen en van de leerlingen die wel vriendelijk zijn ten opzichte van het gepeste kind. Indien het gepeste kind ervoor kiest hulp te aanvaarden wordt een steungroep samengesteld. Dit is een gemengde groep van 5 to 8 medeleerlingen, waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers. Maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders zijn hierbij denkbaar

Gesprek met de steungroep (zonder de gepeste leerling)

Zo snel mogelijk (liefst op dezelfde dag) na het gesprek met de gepeste leerling wordt een steungroep bij elkaar geroepen. De steungroep wordt uitgenodigd om de gepeste leerling te gaan helpen. Zij worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met het doel dat het pesten moet stoppen. . Deze gesprekken vinden in eerste instantie plaats onder leiding van de leerkracht.

Tweede gesprek met de gepeste

Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste. Wat is er beter gegaan; heeft de leerling misschien zelf iets gedaan om de situatie te veranderen? Ervaart het gepeste kind een verandering bij anderen? De leerkracht complimenteert de leerling veelvuldig. We waken in dit stadium voor een afhankelijke houding van de leerling omdat we ernaar streven dat het kind in zijn (*eigen*) kracht komt te staan. Soms is er binnen de steungroep gesproken over gedrag van het gepeste kind waar het kind zelf aan kan werken. Dit wordt tijdens dit gesprek benoemd. Maar ook dat pesten nergens door gerechtvaardigd wordt!

Meestal is dit een kort gesprekje omdat de situatie al is verbeterd. Als er nog twijfels zijn wordt een vervolgesprek gepland.

Een tweede gesprek met de steungroep

Ook na ongeveer een week is er een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat zij of hij heeft gedaan. Het is niet van belang of alle voorstellen uitgevoerd zijn; als het pesten maar is gestopt!

Vaak is het pesten na een week gestopt. Soms is het nodig de steungroep nieuwe acties te laten bedenken en nog een week de gelegenheid te geven deze uit te voeren. Soms is het zinvol de samenstelling van de steungroep te veranderen.

Ouders op de hoogte brengen

Op Basisschool De Akker worden ouders altijd ingeschakeld als er echt sprake is van pesten. We vragen ouders een actieve rol in te nemen om mee te denken hoe de pestsituatie beëindigd kan worden. Ook al is het op Vreedzame Scholen gewoon om kleine groepjes kinderen (in dit geval de steungroep) mee te laten denken over bepaalde vraagstukken binnen de school en hiermee kwesties 'klein' te houden en op groepsniveau op te lossen. Toch vinden we het, binnen het kader van onze visie (*samen*), belangrijk ouders bij pestproblematieken ten alle tijden te betrekken.

Melding en registratie

Meldpunt

Voor de registratie van de incidenten op het gebied van sociale veiligheid maken we gebruik van ons registratiesysteem ParnasSys.

Leerlingen en leerkrachten kunnen meldingen doen bij één van de interne contactpersonen.

Ouders kunnen meldingen van incidenten in eerste instantie doen bij de leerkracht, daarna de intern begeleider en ten slotte de directeur.

De Meld- en Aangifteplicht Zedenmisdrijf

Volgens artikel 4a WPO / WEC zijn we verplicht om een vermoeden van een zedenmisdrijf tegen een minderjarige leerling in de onderwijssituatie te melden. Het bestuur van het WSNS/SWV Nijmegen e.o. heeft gemeend de scholen hierin te ondersteunen door één format te ontwikkelen. De meldcode staat op de website van de verschillende scholen van Stichting Sint Josephscholen en is gebaseerd op het Basismodel meldcode; Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling van het ministerie van VWS.

3. Communicatie

Contactpersoon, vertrouwenspersoon en pest coördinator

Ons bestuur heeft minimaal één contactpersoon (= interne vertrouwenspersoon) per school en een externe vertrouwenspersoon aangesteld. Contactpersonen zorgen voor de eerste opvang en verwijzen de klagers door naar de leidinggevende of de vertrouwenspersoon. Het advies is om één van de contactpersonen ook de pest coördinator te laten zijn. Elke school maakt echter zelf de keuze in een logische samenhang van taken. De interne contactpersonen bij ons op school zijn :

- Mieke de Wit
- Stephan Jacobs

De externe vertrouwenspersoon van onze school kan benaderd worden via de GGD. Er kan dan per casus bekeken worden welke persoon eraan gekoppeld wordt.

In bijlage 2 staat een overzicht van taken van de contactpersoon en de pest coördinator

Samenwerking met externe partners

Een goede samenwerking met externe partners vinden wij essentieel. Daarom onderhouden we contacten met het sociaal wijkteam, schoolmaatschappelijk werk jeugdbescherming, politie, jeugdgezondheidszorg en andere organisaties. We werken met een aantal externe contacten samen in het brede schoolondersteuningsteam dat tenminste een aantal keer per jaar wordt gehouden.

In het kader van adequate hulp en zorg vinden we het ook belangrijk dat de sociale kaart goed op orde is. De schoolmaatschappelijk werker en de intern begeleider dragen zorg voor het goed op orde houden van deze gegevens.

Omgaan met de media

Het bestuur onderhoudt de contacten met de media en derden in geval van ernstige incidenten. Het personeel van de school verwijst de media en derden dan ook consequent door naar het bestuur. De communicatie loopt in dat geval via de algemene directie.

Klachten

In geval zich op het terrein van agressie, geweld, seksuele intimidatie, discriminatie, racisme en pesten klachten en/of bezwaren voordoen, wordt de algemene procedure van de klachtenregeling gehanteerd. Onze klachtenregeling is te vinden op de website.

Ons bestuur is aangesloten bij de landelijke klachtencommissie en wij vermelden de bereikbaarheid in de schoolgids¹

Wij informeren de medezeggenschapsraad meteen over elk gegrond oordeel van de landelijke klachtencommissie en de maatregelen die het bevoegd gezag naar aanleiding van dat oordeel zal nemen.

4. Evaluatie

Veiligheid is een verantwoordelijkheid van het gehele team. Het reguliere teamoverleg wordt benut als gelegenheid om het beleid met betrekking tot agressie, geweld en dergelijke geregeld aan de orde te laten komen. In dit overleg worden de meldingsformulieren van de afgelopen periode besproken, komen ervaringen met agressie, geweld en dergelijke aan bod en de manier waarop is gereageerd. Ook bekijkt het teamoverleg of het gevoerde beleid en/of het gebruikte materiaal (onder andere de formulieren) bijstelling behoeven. Dit laatste is de verantwoordelijkheid van de directeur.

¹ De Medezeggenschapsraad heeft op grond van artikel 10 sub g instemmingsrecht ten aanzien van de vaststelling of wijziging van de voor de school geldende klachtenregeling

Bijlage 1 Regelingen, protocollen en plannen

De volgende regelingen, protocollen en plannen worden genoemd in of zijn aanvullend aan dit sociale veiligheidsplan en kunt u vinden op onze website en/of de website van onze Stichting Sint Josephscholen:

- Arbobeleid Stichting Sint Josephscholen p.m.
- Algemene gedragsregels Stichting Sint Josephscholen (website SJS)
- Algemeen veiligheidsplan
- Schoolgids BS De Akker
- Klachtenregeling Stichting Sint Josephscholen
- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
- Protocol Time out en schorsing leerling
- Schoolondersteuningsprofiel BS De Akker

Bijlage 2 Informatie over pesten

Informatie over pesten

Wat is het verschil tussen pesten en plagen en agressief gedrag?

Plagen	Pesten	Agressief gedrag
Gelijkwaardigheid	Machtsverschil	Fysiek contact
Wisselend 'slachtofferschap'	Hetzelfde slachtoffer	Sprake van een aanleiding
Humoristisch	Intentie de ander schade toe te brengen	Intentie om nieuw evenwicht te vormen
Af en toe (incidenten)	Vaak/voortdurend	Actie van beperkte duur
Verzoeningsgedrag	Ontbreken verzoeningsgedrag	Verzoeningsgedrag

Pesten gebeurt systematisch. De gepeste staat langere tijd bloot aan negatief gedrag van één of meerdere individuen. Het gaat dan om intentioneel gedrag van één of meer individuen met als doel de ander te kwetsen, te raken, te vernederen, af te wijzen en/of buiten te sluiten. Het gaat om verbaal, digitaal of fysiek agressief gedrag t.o.v. een slachtoffer dat zich niet makkelijk kan verdedigen.

Bij plagen zijn kinderen min of meer aan elkaar gewaagd. Het vertoonde gedrag is incidenteel en onschuldig, maar kan een uitnodigend en prikkelend karakter hebben. In die zin kan het een pedagogische waarde hebben: door elkaar uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan.

Wat verstaan wij onder pesten?

Pesten heeft drie kenmerken:

1. Het is intentioneel
2. Het vindt herhaaldelijk en over een langere periode plaats
3. Er is een machtsverschil tussen dader en slachtoffer

Wij verstaan onder pesten 'het intentioneel en systematisch uitoefenen van psychisch en/of fysiek agressief gedrag door een leerling of een groep leerlingen van een of meerdere leerlingen, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen'.

Wat is de functie van pesten?

- Inzicht krijgen in sociale verhoudingen (ontdekken)
- Het aanleren van sociale regels (leren)
- Groep geeft grenzen aan (groepsafbakening)
- Inzicht krijgen in hoe de ander reageert op zijn/haar houding (onzekerheidsvermijding)

Hoe ziet pesten eruit?

- Minimaal 2 betrokkenen
- Pester verkleint fysieke afstand
- Gepeste wijkt/ontwijkt pester
- Ongelijkwaardige houding
- Angst op het gezicht van de gepeste

Waardoor kan pesten toenemen?

- Pesten kan toenemen in kleedkamers of andere plaatsen met verminderd toezicht.
- Pesten kan toe nemen door overbescherming en te veel betrokkenheid van ouders. Het gaat namelijk om het leren en ontdekken van de groep: ouders horen niet bij de groep. Door overbescherming plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie waardoor het pesten kan toenemen.

Digitaal pesten

Door de mogelijkheden van internet en de sociale media is er een nieuwe werkelijkheid gecreëerd, waarin pesten kan voorkomen. We spreken dan van digitaal pesten, online pesten of cyberpesten. Het is een nieuwe verschijningsvorm, maar de aanpak blijft hetzelfde.

*Wat je in het echte leven niet mag,
mag je online ook niet!*

Er zijn echter wel verschillen. Een belangrijk verschil is dat digitaal pesten anoniem is en dus laagdrempelig. Bovendien heeft digitaal pesten een grotere impact omdat je als gepeste nergens veilig bent. Het pesten gaat ook door als je thuis bent, 24/7. Het is onzichtbaar voor ouders en leerkrachten en kan lang doorgaan. Het is dus van belang dat we kinderen om leren gaan met sociale media en dat we kinderen opvoeden tot *digitale* burger. Met het programma De Vreedzame School willen we de klas en school een oefenplaats laten zijn voor (democratisch) burgerschap, en daar maakt het communiceren via digitale media dus ook deel van uit. Dat betekent dat we op school kinderen de gelegenheid bieden om ervaringen op te doen met onlinecommunicatie om zo tevens de voordelen en gevaren te leren kennen voor nu en hun verdere leven.

De onlinecommunicatie verloopt anders dan offline en brengt risico's met zich mee waar kinderen zich niet altijd bewust van zijn:

- Kinderen durven online meer dan offline; van kusjes en smileys tot gemene uitspraken als schelden, roddelen of bedreigen.
- Door het ontbreken van de non-verbale signalen en lichaamstaal ontstaan er snel misverstanden, waardoor er weer sneller conflicten en ruzies kunnen ontstaan. Online zijn de grenzen niet zo helder: kinderen geven makkelijk persoonlijke informatie of geven zich letterlijk makkelijker bloot.
- Dit alles pleit voor onderwijs in mediawijsheid op het niveau van het kind. Hier besteden we als school gedurende het gehele jaar aandacht aan

In preventieve zin zijn er een aantal aandachtspunten voor de leerkracht:

- aandacht voor de sociale media in de groep; alert zijn op signalen
- actie ondernemen bij signalen van digitaal pesten;
- lessen geven rondom digitaal communiceren en pesten; afspraken maken over digitaal communiceren in de groep.

Vanaf het moment dat mobieltjes een rol gaan spelen in de groep gaat de groepsleerkracht met de groep in gesprek over de manier waarop ze hiermee om kunnen gaan. We zetten direct ook op dit terrein een duidelijke norm neer: 'Zo doen we dat hier op school met sociale media!'

Problemen op dit gebied worden direct gebruikt als 'teachable moments', als een gelegenheid om afspraken te maken over het gebruik van sociale media, bijvoorbeeld een groepsapp.

Ook bij digitaal pesten spelen we zo vroeg mogelijk in op signalen. We stimuleren leerlingen zelf om incidenten direct te melden bij de leerkracht. Vervolgens nemen we onmiddellijk de tijd om hierover met de leerling(en) te praten.

Afhankelijk van wat de betrokken leerling hierin aangeeft en afhankelijk van onze inschatting of dit in de groep besproken kan worden, maken we dit bespreekbaar in de groep. Alleen als de betrokken leerling (eventueel in overleg met zijn of haar ouders) dit zelf wil.

In het kader van De Vreedzame school besteden we vanaf groep 5 geregeld aandacht aan online communiceren.

Pesten is een sociale interactie, waarbij ieder individu in de sociale omgeving invloed heeft. Sociale omgeving is niet beperkt door plaats en tijd. Dit betekent dat leerkracht, ouders en andere volwassenen altijd onderdeel zijn van het pestproces. Het is belangrijk om te kijken naar de totale sociale dynamiek. Ouders zijn bijvoorbeeld ook omstander.

Wat kun je als ouders doen?

Ouders van gepeste kinderen:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Werk samen met de school, maar houdt de grenzen in de gaten. Uw grenzen en die van de school. Sta niet toe dat het pesten doorgaat. Uw inbreng op school is het aanleveren van informatie, het geven van suggesties en het ondersteunen van de aanpak van school. Het is niet de bedoeling dat u zelf naar school komt om het probleem voor uw kind eigenhandig op te lossen.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Door positieve stimulering en zogenaamde schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Geef zelf het goede voorbeeld.

- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Taken van de interne contactpersoon / vertrouwenspersoon

- zorgen dat alle geledingen binnen de school voldoende worden geïnformeerd over taken, personen, bereikbaarheid en procedures betreffende machtsmisbruik, klachten en problemen;
- de eerste opvang van en advies aan een leerling (of diens ouders) die geconfronteerd wordt met klachten of problemen;
- indien een leerling zelf bij de interne contactpersoon aanklopt in verband met klachten of problemen, de ouders van de leerling informeren, tenzij zwaarwegende belangen zich daartegen verzetten;
het informeren van de ouders gebeurt liefst met instemming van de leerling; naarmate de leerling ouder is, is deze instemming zwaarwegender;
- in principe zo snel mogelijk doorverwijzen naar de externe vertrouwenspersoon, uiteraard alleen met instemming van de leerling (of diens ouders) en hierbij behulpzaam te zijn;
- indien gewenst de leerling of diens ouders begeleiden bij het indienen van een klacht bij de klachtencommissie;
- een bijdrage leveren aan de verbetering van het schoolklimaat in de vorm van (gevraagde en ongevraagde) adviezen op schoolniveau;
- zich op de hoogte houden van ontwikkelingen op het gebied van preventie en bestrijding van machtsmisbruik, klachten of problemen.

Taken van de pestcoördinator

- opvangen van de leerling/ouder die te maken heeft met pestgedrag.
- luisteren naar wat de leerling/ouder te vertellen heeft.
- de pestsituatie in kaart brengen: Vragen wat de leerling/ouder/leerkracht al gedaan heeft en duidelijk maken wat de rol van het 'aanspreekpunt pesten' is.
- zoeken naar en begeleiden bij oplossingen: vragen hoe de gewenste situatie eruitziet, uitleg geven over hoe op school een pestprobleem wordt aangepakt, in kaart brengen hoe de gewenste situatie bereikt kan worden, acties ondernemen om het pestprobleem op te lossen, schriftelijk vastleggen van ondernomen acties en gemaakte afspraken met betrokkenen.
- nazorg: checken of de afspraken zijn nagekomen en het pesten is gestopt.
- verwijzen: leerling/ouder informeren over de klachtenregeling indien het probleem niet naar tevredenheid is afgehandeld; in geval van strafbare feiten de ouders of meerderjarige leerling adviseren naar de politie te gaan.

Bijlage 3 Nadenkformulier voor leerlingen (formulier 1)

Naam	
Groep	
Datum	
Wat gebeurde er?	
Heb je een waarschuwing gekregen van de leerkracht?	
Voor wie was je gedrag storend? En hoe voelde hij/zij zich?	
Welk gedrag kun je beter laten zien of wat doe je de volgende keer anders?	
Wat ga je doen om het goed te maken?	
Deze afspraak maak ik met mezelf, de leerkracht en/of de groep:	
Opmerking leerkracht:	

Nadenkformulier voor leerlingen (formulier 2)

Naam	
Groep	
Datum	
Wat gebeurde er?	
Heb je een waarschuwing gekregen van de leerkracht?	
Voor wie was je gedrag storend? En hoe voelde hij/zij zich?	
Welk gedrag kun je beter laten zien of wat doe je de volgende keer anders?	
Wat ga je doen om het goed te maken?	
Deze afspraak maak ik met mezelf, de leerkracht en/of de groep:	
Opmerking leerkracht:	
Handtekening ouder(s)/verzorger(s):	

Bijlage 4 procedure na ontoelaatbaar/grensoverschrijdend gedrag, uitleg aan leerlingen

Wat verstaan wij onder onacceptabel en/of grensoverschrijdend gedrag?

- lichamelijk geweld: iemand (bewust) fysiek pijn doen
- verbaal geweld: schelden, kwetsen, kleineren, schuttingtaal, handgebaar, brutaal gedrag
- materieel geweld: vernielen, stelen of ongevraagd aan andermans spullen zitten
- geestelijk geweld: manipuleren, intimideren, pesten.

Consequenties bij grensoverschrijdend/ontoelaatbaar gedrag

- Leerling is niet welkom meer in eigen groep, meldt zich bij directeur, IB-er of bouwcoördinator en krijgt een klas toegewezen waar hij/zij de rest van de dag blijft (inclusief pauzetijden).
- Leerling krijgt 'nadenkformulier' (zie bijlage 4) mee, vult dit thuis in samen met ouder(s)/verzorger(s)
- Leerling levert dit formulier volgende schooldag voor 8.30 uur in bij de directeur of IB-er.
- Als een leerling drie keer is weggestuurd uit de eigen groep volgt stap 1 uit onderstaand stappenplan.

Stappenplan bij herhaaldelijk grensoverschrijdend/ontoelaatbaar gedrag

- 1^e stap: Gesprek alleen de leerkracht met het kind.
 Ouders informeren (voorkeur om dit in een gesprek te doen maar anders per telefoon).
 Notitie in Parnassys maken.
 Overleg met IB-er over gedragingen en maken van gedragsplan door leerkracht in samenwerking met IB-er.
- 2^e stap: Gesprek leerkracht, IB-er en/of directielid met kind en ouders uitleg stappenplan, vaststellen gedragsplan*.
 Ondertekening door alle aanwezigen (kind, ouders, IB-er/zorgcoördinator of directielid, leerkracht).
- 3^e stap: Gesprek directie met ouders. Officiële waarschuwing voor volgende stap (schorsing).
 Gespreksverslag door ouders getekend voor gezien. Inlichten van de directeur/bestuurder i.v.m. in zicht komen stap 4.
- 4^e stap: Voordragen voor schorsen aan de directeur/bestuurder van de stichting.

*Gedragsplan: Benoemt en beschrijft concreet het onacceptabele gedrag en het gewenste gedrag en wat er nodig is van alle betrokkenen om tot dit gedrag te komen.

Waarom doen we dit?

Wij willen goed onderwijs geven en kinderen in een prettige sfeer begeleiden in hun leerproces. Iedereen draagt daar een steentje aan bij, zowel kinderen als leerkrachten. Als er verstoringen zijn heeft iedereen daar last van.

Bijlage 5 Bericht aan ouder(s)/verzorger(s) na ontoelaatbaar/grensoverschrijdend gedrag

Aan de ouders/verzorgers van ...

Wij willen goed onderwijs geven en kinderen in een prettige sfeer begeleiden in hun leerproces. Iedereen draagt daar een steentje aan bij, zowel de leerkrachten als de kinderen. De leerkrachten hebben met de kinderen van hun groep gedragsafspraken opgesteld waar iedereen zich aan moet houden zodat de sfeer in de groep in alle omstandigheden goed blijft.

Het is ... (naam kind) vandaag niet gelukt om zich aan die afspraken te houden. Hij/zij is daarom de rest van de dag in de groep van ... (naam leerkracht) geweest. Het is de bedoeling dat ... (naam kind) bijgevoegd reflectie formulier invult en met u bespreekt. Dit formulier wordt morgenochtend vóór 08.30u ingeleverd bij de directeur (als zij niet op school is, bij bouwcoördinator).

We gaan ervan uit dat het bij dit ene incident blijft.

Met vriendelijke groet namens de directie,

Bijlage 6 Websites

www.schoolenveiligheid.nl

www.pestweb.nl

www.ppsi.nl